

Hur hr Hvilmans sjuka blef kronisk : studie i sommarrvarmen

Justus,

82 A a 263/51

National Library
of Sweden

Hur hr Hvilmans sjuka blef kronisk.

Studie i sommarvärmen
(Eftertrykt förbjudes.)

Moje Hvilmann hade i sina unga år varit en pigg, wacker och färd liten fyr, som gaf både föräldrar och lärare wisja förhoppningar.

Han hade en öppen, intelligent blick, lätt för att lära och "ta efter". — Han war yngst i den stora hystonstaran på 12 a 14 Hvilmänner, och de äldre hystarne roade sig med att dressera honom i frihet på bästa sätt. De inlärde honom att spela "apa", "björn som dansar", "liten julgris som skrifer styggt", "negergosse", "amor med wingar på ryggen" etc. Och allt hade den lille krabaten stor talang att framställa. Ja, han war rent af märkelig!

— Hwad mände blifwa af detta barnet? undrades och dryftades det wida i det goda Grönköping.

När Moje hade gått igenom en 5 a 6 klasser i skolan wisjade han en afgjord böjelse att gå till sjöns. Det war naturligtwis det tappra wikingablodet, som swallade öfwer! Och släkten fröjdades och lät honom gå ombord på en gammal ostindiefarare. Der fick unge Moje lära sig äntra i tackel och tåg, spola däck och putja faptenens stöflar, swärma i månskenet, när sådant fanns att tillgå, samt en gång i smyg tillsammans med jungmannen ta sig ett bad i Indiska oceanen, ett bad så äfventyrligt som möjligt, med säker utsigt att slutas af de jättelika hwalarne, hwilka någon gång syntes fringswärma stöp. Detta bad i oceanen blef sedermera och allt framgent ända in i gubbåldern ett af hans stoltaste minnen, det han gerna drog fram för att lyckliggöra sina åhörare med.

Men Moje wille aldrig göra om det mer och inte om någon sjöresa heller.

Wid sin återkomst till Grönköping förelade han nog att hafwet war hänförande och Ostindien något enastående märkeligt — men som sagdt, han föredrog i alla fall lugnet i Grönköping. Hans nerver mätte bättre deraf. — Ja, det gjorde de verkligen! — Och så sattes Moje af fadern i sockerbagarelära! Uff, man skulle ju något hitta på, och gossen hade ju alltid varit så »söt» — påstodo de gamla tanterna och runkade på hufvudet och gliddes åt den dag, då de skulle få äta tårtor och bakelser, som Mojes egna trinda små händer hade format.

Desja deras förhoppningar kröntes också med framgång. — Moje blef en liten slitig och duglig sockerbagare, som kokte och jobbade och laborerade dagen lång, och mångt litet nått konstverk till krotan i form af simmande swanar med lagerqwistlar i mun, stolta slott med tinnar och windbryggor m. m., m. m. sågo under årens lopp dagens ljus i hans verkstad.

Stadens Moje, som fordom drömde så härliga drömmar om ära och namn, nu stod du blott och stirrade på de söta, glacerade små luftslotten på bröllopskrokanerna!

Ja, lifwet är mycket kitsligt ibland, och de stora snillena så ja ofta gå oförstådda genom denna jemmerdalen!

Men det lade inte Moje numera wid sig, det war en öfvergången ståndpunkt. Han tog lifwet sådant det war, och filosoferade endast till husbehof, oaktadt han höll styft på att anses för en stor tänkare och mennisko-kännare.

När han arbetat — på det stilla, dröjande sätt, som war hans eget — några wisja tiotal år, hade han skrapat ihop så pass mycket "söta smulor", att han äntligen nådde sitt mål: sålde affären och drog sig tillbaka.

En knipslig bracka, som gjorde sig lustig på stadens lättrogne Mojes befohmad, köpte sockerbageriet och "tittade" hystematiskt ut Moje, när han någon gång, drifwen af gamla wanan, stack in sin lilla nos genom dörren. Och hände det att han smakade en bit mjukt bröd, fick han sig alltid en wälriktad knuff, så han satte biten i halsen och ådrog sig en wäldsam och enwis hosta.

Men Mojes stolthet hade under årens lopp blifwit betänkligt förslöad, så han fäste sig inte mycket wid "tittandet" utan autog med stöb af sin medfödda egenkärlek, att brackan "bara hade anlag för att skela" — och gick oförtröswadt på och lyckliggjorde sockerbageriet med sin höga närvaro då och då.

För öfrigt wisste han att inrätta sitt lif på det, i hans tycke, mest behagliga sätt.

Han hyrde ett windstrum af en enkla, som war känd för att kunna laga god mat, och bestod sig för att blifwa — wetenskapsman, ty något skulle han ju, för stams skull, bli.

Men hwilken gren af wetenskapen skulle han lyckliggöra! — Ja, det war jufrågan.

Han hade läst om att en hel del gamla lärda wurmade för att samla antiqwerteter. — Männe han skulle följa deras exempel? Männe han skulle börja att samla — på hwad?

Moje tog sig en stilla funderare på två månader. — Sedan bestämde han sig för att samla knappar, men blott byrknappar, såsom warande det mest upplytande.

Och han grep sig an på det stilla undergifna sätt han älskade. Första åtgärden han tom sig för med war att han sprättade ur alla gamla märkelige knappar i sina aflagda bagarepantalonger. Det war ju ändå något, tyckte Moje, och så kostade det ingenting, och det war dock det bästa. Moje hade näml. under årens lopp blifwit en stor jamlare, åtminstone när det rörde andra. Se, han wille gerna anses för en stor menniskoälskare och en god och glad gifware, och gaf och utdelade gerna, blott det war någon annan, som släppte till häfworna. Att försaka eller offra något af sitt eget — war en galenskap ansåg Moje.

Emellertid gick tiden och den första sommaren, han bodde hos enkan, som lagade god mat, war rent af förtärande het.

Moje, hwilken lagt ut betydligt och "lätit magen wäxa", som han sjelf helt fryntligt och naivt påstod, led ofantligt af värmen och uppfann under dessa dagar en ny tidsindelning för sin dag. Hufvudpunkten i denna nya dagordning omfattade egentligen blott två ämnen: äta och soffa och soffa och äta.

Så snart han wid ett wälförjedt smörgåsbord hade tillfredsställt sin lilla runda mages behof, waggade han sakta och dröjande bort till en mjuk emma, hwari han nedsjönk för en kort halftimme eller så medan han tände sin lilla pipa. När detta wäl war öfwerstodadt, rullade han, pußande och slämtande, upp för trappan till sitt nindstrum och kröp strax derpå upp i den höga uppbäddade sängen, der han lade sig på rygg, och låg maktigt utsträckt flere timmar i sträck midt på ljusa dagen, och hysjshatte sig med den ädla idrotten att smälta maten. Ibland, när han orkade, tog han nog också en tidning i hand, men dels war den för tung att hålla i och dels kom alltid Jon Blund, den stälmen, och narrade honom att dra små hemtrefliga timmerstodkar till drömmarnes land.

— Efter en dyllit dåsande slummer kunde det hända att herr Hvilmann fick nog energi att rulla sig ur den höga sängen ett tag fram på förmiddagen och gå ut i en närbelägen strädderiffär och der samla upp ett halft eller helt dusin byrknappar till samlingen. Men detta gjorde han inte så mycket för att öka sin samling, utan mest för att få lite motion, så att middagen skulle smaka bättre och enfans delikata kotletter skulle kunna slinka bättre ner.

Så snart denna rikswigtiga förrättning i herr Hvilmans lif förfiggadt, upprepades morgonens experiment med lilla pipan, lilla stoppade emman samt den förträffliga stora sängen, derifrån de wälljudande snarkningarne snart läto höra sig till grannarnes förnöjelse och höga nöje. Efter denna lilla lur företog gerna herr Hvilmann en ansträngande promenad på, låt sig säga, cirka 100 steg, ofta utanför sitt forna sockerbageri, der han stirrade med stora matta blåa ögon in på burkar och konfektyrer. Då kunde det ibland hända honom, att det stack till i bröstet på honom likt bettet af en liten hulling, och han tyckte han hörde en röst, eller rättare sagdt många gamla wällända kära röster af mor och hystarrar, hwilka beundrande ropade: "hwad skall det wäl bli af vår raske, hurtige begåfwade lille gosse?"

Stadens Moje, då skalade han wärre än någonsin med det snart gräspränga hufvudet och wände om. Men rösterna thystnade ej så lätt. — När han intagit en försvarlig portion hafregrynsgröt eller annan liknande stadig föda och han för tredje a fjerde gången hamnat på sin älskade säng, kunde i nattens thystnad en sakta hwistning nå honom. Och denna hwistning lät då så här ungefär: "Men Moje, Moje, hwad är det egentligen för ett lif du lefwer? Är det menligt eller är det djurigt? Swara, Moje, swara! — Äcker du att det anstår en frisk sund man i sina bästa år, att lefwa ett lif sådant som du lefwer? — Å, ett försträckligt drömarlif! — Hwad nytta gör du? Hwad resultat lemnar du efter dig? Hwad godt uträttar du åt andra? Kan det förswaras att du litt ett ossligt djur blott hwilar dig dagen lång, hwilar och åter och åter och hwilar, då du ser alla dina ar na medmenniskor omkring dig nästan dignande bära dagens tunga och hetta? — Är du förswarad med detta den dag, du skall göra räkenkap för ditt fögderi — för de rika pund, hwarmed den intelligente lille gossen en gång stod utrustad till kamp mot lifwet? — Och så till sist: Är du sjelf nöjd, nöjd och lycklig med detta lif i försakande af menniskans ädlaste och mest menliga fröjder: egandet af dem, som skulle kunna älsta dig och af ett lyckligt och lust litet hem?"

Men Moje har mojat sig för länge, soffit för länge i sin slöhets slumner. Nu orkar han inte tänka mer. Han ids bara dra en lång, lång dof suck, rulla sig sakta och maktigt om på andra sidan och — somna.

Och efter den betan — efter den heta långa första sommaren han bodde hos enkan som lagade god mat — och med hwilken han ibland för motionens skull ställde till ett litet gräl om de första bagoteller — blef herr Hvilmans akuta jossjuka fullkomligt och obotligt kronisk.

Justus.

